

marec 2019

Slovo na úvod

Všetci sme už unavení z niekoľkoročného čakania na dotáciu. Aj vy, aj my, tu v kancelárii. Niekedy si už pripadáme ako podvodníci, čo ponúkajú zlaté teľa. V poslednom čase si aj ja čoraz častejšie kladiem otázku: „Načo toto celé je ...?“ V tých troch rámečkoch nižšie je odpoveď. Mám pocit, že pod tlakom riadiacich orgánov (RO) na množstvo papierovej agendy sme sa niekde stratili. Produkujeme tony dokumentov a uniká nám podstata a cieľ – budovanie partnerstva. Nedávno sa mi dostal do pozornosti jeden blog, (<https://ondreilunter.blog.sme.sk/c/499593/stavebny-dennik-dobreho-kraia-podobnost-cisto-nahodna.html>) kde bolo písané, ako to funguje vo Švajčiarsku. Nesmejte sa...☺, bola tam jedna zaujímavá veta, začínala: „Pred 40 timi rokmi...“ a tá mi dáva nádej. Kým oni budovali partnerstvá, my sme budovali socializmus, potom „demokraciu“ a tu v našom mikrokozme sa snažíme budovať ono partnerstvo ešte len 6 rokov. Nie sme iní ľudia ako Švajčiari, keď to dali oni, dáme to aj my.

© M.S.

LEADER je...

Bez **Metódy** nedosiahneme **Pridanú hodnotu**, ostane nám len **Dotácia** a na tú nepotrebujeme LEADER!

(Zdroj: prezentácia 7 princípov LEADER, Jela Tvrdoňová)

Základné princípy fungovania:

spolupráca * **partnerstvo** * zdola nahor * sieťovanie * inovácie * územný princíp * viac - sektorové aktivity

spolupráca v leadrovskej terminológii znamená najmä spoluprácu medzi aktérmi v území. Už pre vznik MAS je nevyhnutné spojenie verejného, súkromného a občianskeho sektora. To sa nám podarilo už v roku 2015 (a u predchodcov súčasného zlúčeného združenia už v rokoch 2011 a 2012). Odvtedy sa snažíme, raz lepšie - raz horšie, začať skutočnú spoluprácu. Pri takom veľkom území, ako zastrešuje naša MAS, to nie je jednoduché. Spolupráca medzi obcami funguje super, máme pozitívnu skúsenosť či už pri odsúhlasovaní členského alebo pri čerpaní rôznych dotácií. Vždy sme dospeli k dohode. Podobne sa do spolupráce snažíme zapojiť občianske združenia. Zatiaľ nám najviac absentuje spolupráca s podnikateľským sektorom. Tú najväčšmi ovplyvňujú samotné vzťahy v jednotlivých obciach a stojí a padá na jednotlivcoch. Je to však úplne pochopiteľné a myslím, že aj normálne, ľudské. To však neznamená, že sa s tým máme uspokojiť a nesnažiť sa postupovať ďalej.

partnerstvo metóda Leader chápe všetkých aktérov z územia ako partnerov. Ako partneri sme si rovní a každý z nás má v území inú úlohu. Spoločné stretnutia sú priestrom pre vzájomnú komunikáciu, dávajú možnosť lešie pochopiť jeden druhého. Princíp partnerstva vyžaduje veľkú mieru tolerancie, ochoty počúvať, neposudzovať, netvorit' si domnienky a otvorene komunikovať. Tento princíp, žiaľ, absentuje v celej našej vyspelej spoločnosti, či už v rámci SR alebo aj celosvetovo a myslím, že nám dá najviac „do tela“. Ale niekde začať treba, tak prečo nie v MAS...

© M.S.

Predstavujeme územie

Obec Domadice

V kraji tichých širokých údolí s agátovými lesíkmi, v kraji lemovanom modravou kulisou vzdialených hôr, kde má každý kameň svoju históriu, ležia vo výške 165 m nad morom Domadice. Prvý písomný záznam o obci pochádza z roku 1138 villa Dalmadi. Podľa tureckého daňového súpisu z roku 1570 mali Domadice 8 domov. Pokusom udržať putá s minulosťou je činnosť Divadelného ochotníckeho súboru, ktorý nadväzuje na dlhoročnú tradíciu miestnych ochotníkov zo začiatku 20. rokov. V súčasnosti v obci pôsobí detský divadelný ochotnícky súbor, ktorý sa zúčastní XXVI. ročníka Levických divadelných dní 2019 s predstavením „Mačkin dom“. Obec Domadice má na Special Olympics world games Abu Dhabi 2019 reprezentantku Slovenska s Downovým syndrómom Danielku Šebökovú, ktorá získala striebornú medailu v disciplíne anglické jazdenie. Danielke gratulujeme ☺.

Viac na: www.domadice.sk

Obec Pukanec

Bývalé slobodné kráľovské banské mesto ovenčené slávou, leží v severnej časti nášho územia. Lemujú ho Štiavnické vrchy a z viníc dovidíte až do Maďarska. V Pukanci nájdete všetko – kultúrne národné pamiatky, múzeum, hrnčiarov, debnárov, pestovateľov vínnej révy, najvyššie a najsevernejšie položené vinice na Slovensku, vzácne moruše, náučné chodníky (banský, morušový alebo štamposký). Pri rôznych príležitostiach si na svoje prídu aj milovníci jedla, lebo párance ešte nikto nikdy neohrdil. Voľakedy známa pukanská cibuľa už síce nie je pestovaná v každej záhrade, ale túto sladkú cibuľu tu predsa len naveľa nájdete. Pukanec je mestom slávnych rodákov – umelcov, teológov, národovcov, vedcov a architektov. Akoby toto miesto priťahovalo všetko, čo má čo so slávou dočinenia. Napriek tomu, že dnes už Pukanec nie je mekkou baníkov, ani remeselníkov a niekto by ho dokonca mohol nazvať aj „obyčajnou“ obcou, stačí že sem príde a pobudne chvíľu. Tu medzi vinicami, lochmi – čiže viničnými domčekmi, v lesoch, kde len tak, hocikde nájde kus blištiaceho sa vzácného kameňa, na hradbách alebo v tichu kostolov, kde dýcha história alebo hoc aj na ulici v meste, kde ešte stále počuť špecifickô nárečia... a musí sa zamilovať.

Viac na: www.pukanec.sk

Obec Tehla

Malá dedinka lemovaná z jednej strany poliami a z druhej Veľkým lesom (ako to hovorí názov na mape), leží v nadmorskej výške 172 mnm, má niečo vyše 500 obyvateľov a patrí medzi Tekovské obce. Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1251. Obcou preteká potok Liska.

Orientácia v obci je pomerne jednoduchá, väčšina domov leží popri hlavnej ceste, bočné uličky sú iba dve. Nájdeme tu však dva kostoly, jeden patrí reformovanej cirkvi a pochádza z 18 storočia. Na cintoríne môžeme vidieť aj historickú zvonnicu, ktorá pôvodene stála v strede obce, ale keďže rozmach dopravy je neúprosný, premiestnili ju na cintorín.

Vinárov zaujme informácia, že sa tu nachádzajú tri vinárske lokality.

O šikovných spevákoch z Tehli sme písali v minulom čísle, ale pre zopakovanie, pôsobí tu Spevácky súbor Lipka. Majú tu však aj dobrovoľných hasičov a poľovníkov.

Viac na: www.obectehla.sk

Obec Veľké Kozmálovce

Na ľavom brehu rieky Hron, priamo pri priehrade nájdeme obec, ktorá patrí nielen medzi Tekovské, ale aj Čilejkárske obce nášho regiónu. Ak chcete vedieť prečo čilejkárske, tak musíte do obce prísť a započúvať sa do vravy na ulici. Potom zistíte, že v Kozmálovciach, rovnako ako v ďalších 9 obciach nášho regiónu, nemajú „teraz“ ale majú „čilej“...

Kozmálovce, aj keď majú v názve Veľké, v skutočnosti sú veľmi príjemnou, nie príliš veľkou obcou, s centrálnou zónou, kde sa každoročne konajú veľmi zaujímavé podujatia. Ľudia tu voľakedy chodili v nádherných krojoch, ktoré sa zachovali dodnes a pri rôznych slávnostiach sa ženy vedia vyobliekať do veľkých rohatých čepcov a krásne zdobených blinkáčových pručlíkov a sukien. Čilejkársku ženu si proste všimnete ☺. Kozmálovce majú okrem ľudových tradícií aj ďalšie zaujímavosti. Napríklad, že slávneho komiksového Supermana kreslil rodák z Kozmáloviec John J. Sikela, ktorý v roku 1921 odišiel do Clevelendu v Amerike.

Napriek stavbe priehrady, ktorá vzala obci časť krásnych prírodných zákutí, stále sa tu stretne s úžasnou faunou a flórou, Hron ponúka možnosti pre rybárov, ale aj pre milovníkov člnkovania. Obcou prechádza cyklotrasa, ktorou sa dostanete až do Jura nad Hronom. Stačí vziať bicykel, auto alebo hoc aj čln, ak chcete a prísť.

Viac na: www.velkekozmalovce.sk

Predstavujeme našich členov

Farma Na Háji – Marcela Nemcová

Keď idete do Devičian od Bátoviec, tak pred sebou trošku vpravo vidíte kopček s dvoma stožiarimi. To je Háji. Na prvý pohľad čudná vyvýšenina rastúca z poľa, ale kto tam raz zavíta, zistí, že toto miesto má čarovnú moc. A na tomto zázračnom mieste hospodária moji priatelia (dokonca rodina ☺) Marcela a Miro a, samozrejme, aj ich dvaja synovia a kmotra Míma. Voľakedy ona programátorka a on elektrikár, urobili v živote rozhodnutie, opustili bežný život v zamestnaní a dnes sa venujú farmárčeniu. Na Háji obhospodarujú 8 ha pôdy – najmä sadu, kde nájdeme majestátne staré jablone, hrušky, marhule, z ktorých robia všetko, čo sa z ovocia vyrobiť dá. Chovajú ovečky, ktoré im pomáhajú s „kosením“ a zároveň dajú vlnu a mlieko. Svrer, ktorý Marcela upletie, viete že vyrástol na Háji, vlnu učesali a upriadli v Devičanoch a uštrikovaný bol v kuchyni pri peci. Stretnúť ich môžete na rôznych trhoch a jarmokoch. Marcelu často s kolovrátkom a Miro vám ukáže ako sa pletú opasky. Keď potrebujete orezať stromy alebo len s niečím poradiť, stačí sa im ozvať. Keď budete mať chuť prísť a pomôcť, vyvetrať hlavu, môžete. Na Háji, stačí sadnúť si do trávy a vydýchnuť...

Viac na: www.nahaji.sk

Detská farma a dielne – Davidov a Filipov dvor

Rodina Graňovcov žije na Santovke v rodinnom dome s trochu väčšou záhradou. Nepestujú v nej však zeleninu, ale prerobili ju na jazdiareň a robia hipoterapiu. Ako druhé dieťa im do rodiny pred 21 rokmi prišiel syn Filip, dieťa s Downovým syndrómom. Graňovci ho prijali ako dar. Keď mal Filip 11 rokov „pričuchol“ k jazdeniu a odvtedy ho miluje. Vyhráva jeden pretek za druhým. V roku 2018 sa zúčastnil westernových pretekov obiehania sudov v USA, ako prvý a jediný Slovák a zároveň prvý hendikepovaný súťažiaci s Downovým syndrómom medzi zdravými mužmi. Skončil na druhom mieste v piatej divízii. V týchto dňoch na Svetových hrách Špeciálnych olympiád v Abú Dhabí získal dve strieborné medaily v traily a v anglickom jazdení.

Za týmito úspechmi však okrem talentu stojí aj denno denná práca jeho rodičov, ktorí sa okrem svojho syna venujú aj iným deťom s telesným alebo mentálnym postihom. U seba doma, vo vlastnej záhrade, ktorú ponúkajú tým, ktorí to potrebujú. Majú náš obdiv, všetci.

Centrum pomoci Kalná

Nezisková organizácia, ktorá vznikla v roku 2014 ako verejný poskytovateľ sociálnych služieb, založená obcou Kalná nad Hronom. Má jasnú víziu svojej činnosti – prevádzkovať takú sieť sociálnej starostlivosti, aby zabezpečili zotrvanie prijímateľov sociálnej služby v domácom prostredí čo najdlhšie.

V Centre pomoci prevádzkujú:

prepravnú službu, opatrovateľskú službu, odľahčovaciu službu, denné centrum, požičiavanie pomôcok, službu rodinný asistent, monitrovanie a signalizáciu potreby pomoci. Okrem práce v teréne, priamo v domácnosti poberateľ a služby, rozširujú a modernizujú aj samotné centrum. V minulom roku cez LEADER NSK vybavili Denné centrum relaxačnými polohovateľnými lôžkami určenými pre imobilných klientov, ktorí nie sú počas terapie schopní sedieť na stoličke.

Tím ľudí zabezpečujúcich poskytovanie služieb sa skladá z administratívy, opatrovateľky, pracovníka prepravnej služby, sociálneho pracovníka Denného centra, inštruktora sociálnej rehabilitácie, rodinného asistenta. Tým, ktorých sme našou činnosťou inšpirovali, radi poradíme a pomôžeme. Vieme, že naša obec je špecifická, ale veríme, že môžeme byť aj tak inšpiráciou a dobrým príkladom. Viac na: www.cpkalna.sk

HRONEKO

V roku 2011 sa v Novom Tekove skupina dobrovoľníkov rozhodla, že nebude tráviť voľný čas len tak podaromnici, ale že svojou činnosťou zmenia tvár nevyužitých chátrajúcich plôch a okolitú prírodu. Založili občianske združenie a pustili sa do práce. Okrem samotnej práce - brigád v chotári Nového Tekova, organizujú rôzne iné osvetové aktivity. Besedy, prednášky, poznávacie zájazdy.

V roku 2017 natočili krátky eko-film „Prebudme v ľuďoch zodpovednosť“ o Tekove a ekologických aspektoch v jeho okolí.

(<https://www.youtube.com/watch?v=RV4nVmWfioc>)

Ekológiu šíria medzi ľuďmi všetkými dostupnými prostriedkami. V roku 2018 z dotácie LEADER NSK vytvorili letáky o triedení odpadu, ktoré spolu s ďalším krátkym filmom predstavili na prednáške o odpadoch, ktorú zorganizovali. V tomto roku sa uchádzajú znova o dotáciu z programu LEADER NSK na vytvorenie komunitného kompostoviska pri nájomnej bytovke v Novom Tekove. Je fajn, keď sa o odpad zaujímajú sami občania a nečakajú len na to, čo urobí obec alebo nebudaj štát. Držíme im palce.

Viac na: www.hroneko.sk

Práve pracujeme na

Malý LEADER

Kancelária prijala dohromady 20 projektov. Všetky prešli administratívnou kontrolou, ktorú vykonali zamestnanci kancelárie, následne 26.2.2019 zasadala Výberová komisia v zložení:

Edita Moravská	Obec Horná Seč
Ing. Igor Gogora	OZ Magic Team
Mária Farkašová	Obec Lula
Martina Šuhajová	OZ „Do školy“
Jaroslav Fraňo	FRENKY
Peter Titurus	FO
Eva Madarásová	Obec Vyšné nad Hronom

Jendotlivé projekty prešli bodovým hodnotením, kde sa hodnotilo:

- súlad projektu s cieľmi a prioritami stratégie CLLD OZ Tekov-Hont
- súlad projektu s cieľom a podporovanými aktivitami opatrenia NSK
- udržateľnosť projektu – jeho prínos pre obec, MAS a NSK
- hodnotenie dobrovoľníckej činnosti, komplexnosti a účelnosti projektu
- žiadateľ sa v minulých rokoch uchádzal o dotáciu z LEADER NSK
- preukázanie znakov inovatívnej investície, inovatívneho produktu v projekte.

Všetky projekty splnili minimálny počet bodov 4 a z formálneho hľadiska splnili podmienky pre získanie dotácie.

Keďže celková požadovaná výška finančných prostriedkov presahovala limit stanovený NSK na jednu MAS 45 000 eur, výberová komisia musela pristúpiť k rozhodnutiu, či budú niektoré projekty vyradené úplne alebo budú znížené finančné alokácie na projekty. S cieľom podporiť čo najviac uchádzačov sa rozhodli pre druhú variantu.

Úlohou kancelárie je do 18.4.2019 nahráť všetky projekty do elektronického systému a zasláť na ÚNSK. Následne projekty ešte prejdú schvaľovaním komisiou a zastupiteľstvom na VÚC. Reálny výsledok očakávame v júni 2019.

Je viac než pravdepodobné, že finančné alokácie na jednotlivé projekty ešte prejdú korekciou na komisii regionálneho rozvoja na VÚC. Všetko teraz už závisí od množstva podaných projektov z ďalších MAS v Nitrianskom kraji.

Valné zhromaždenie

Vážení členovia, dovoľujeme si Vás pozvať na zasadnutie VZ, ktoré sa bude konať
v stredu **27.3.2019** v Kalnej nad Hronom
v Kultúrnom dome o 16:30 hod.

Program:

1. Otvorenie
2. Určenie zapisovateľa, voľba návrhovej komisie a overovateľov zápisnice
3. Správy za rok 2018 – výročná, účtovná závierka, plnenie rozpočtu, revízia, inventarizačný zápis
4. Návrh rozpočtu na rok 2019
5. Doplnenie člena predsedníctva, revíznej komisie
6. Návrh na prijatie nového člena
7. Informácie k stavu implementácie stratégie CLLD
8. Diskusia
9. Schválenie uznesenia
10. Záver

Veľký LEADER

Stále riešime systémové nastavenie ITMS2014+, cez ktoré by sme mali vyhlasovať výzvy. Keďže v roku 2015, keď sme vypracovávali stratégie neboli k dispozícii žiadne príručky ani jedného RO a RO ich vypracoval v minulom roku a stihol už niektoré aj niekoľkokrát aktualizovať, je ťažké zladit' všetky tieto procesy a najmä naše stratégie s týmito všetkými aktualizáciami. Ale ... síce veľmi pomaly, ale ... blížime sa k cieľu. Teda k začiatku ☺, k spracovaniu harmonogramu výziev a pevne verím aj k samotným výzvam. 8. apríla by sme mali absolvovať školenie na vyhlasovanie výziev v ITMS2014+. Tak hádam už to len bude.

Členstvo v Národnej sieti MAS SR

Po zrelej úvahe sa starosta Lubomír Lőrincz rozhodol nekandidovať na pozíciu predsedu siete, ktorú zastával od roku 2017. Dňa 13.3.2019 sa konalo VZ NS MAS SR, kde sa predsedom stal exprimátor Trenčinských Teplíc Štefan Škultéty. Kancelária sa z nášho územia presunie do Kopaničiarskeho regiónu. Naďalej budeme mať zastúpenie v predsedníctve siete manažerkou M. Slížikovou.

Za dvojročnú skúsenosť ďakujeme ☺.

Kontakt

Sídlo: Parková 2, Santovka 935 87

Web: www.tekov-hont.sk

Mail: monika.slizikova@tekov-hont.sk

 OZ Tekov-Hont